

HÖGSTA DOMSTOLENS BESLUT

Mål nr

meddelat i Stockholm den 22 december 2014

Ö 4853-13

ANMÄLARE

Stockholms tingsrätt, avd 4

Box 8307

104 20 Stockholm

PARTER

Kärande vid tingsrätten

Ekonomigruppen Almgren i Lidköping AB, 556842-5523

Fabriksgatan 2

531 30 Lidköping

Ombud: Advokat MG

Svarande vid tingsrätten

GLN

Ombud: Advokat TL

Dok.Id 100794

HÖGSTA DOMSTOLEN	Postadress	Telefon 08-561 666 00	Expeditionstid
Riddarhustorget 8	Box 2066	Telefax 08-561 666 86	08:45-12:00
	103 12 Stockholm	E-post:	13:15-15:00
		hogsta.domstolen@dom.se	
		www.hogstadamstolen.se	

SAKEN

Fordran

**BESLUT OM HÄNSKJUTANDE ENLIGT 56 KAP. 13 §
RÄTTEGÅNGSBALKEN**

Stockholms tingsrätts beslut 2013-10-02 i mål T 17299-12

HÖGSTA DOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta domstolen förklarar att en styrelseledamot som har underlåtit att vidta åtgärd som avses i 25 kap. 18 § aktiebolagslagen (2005:551) inte är solidariskt ansvarig med bolaget för förpliktelse som uppkommit för bolaget under den tid som underlåtenheten består, när borgenären har haft vetskap om underlåtenheten och inte har förbehållit sig rätten att göra det solidariska ansvaret gällande.

BAKGRUND

CoachCentrum CU AB försattes i konkurs den 30 maj 2012. Bolaget hade i vart fall sedan det räkenskapsår som avslutades den 31 augusti 2009 bedrivit rörelse trots att bolagets eget kapital understeg hälften av det registrerade aktiekapitalet. Styrelsen hade underlåtit att i enlighet med 25 kap. 13 § aktiebolagslagen upprätta och låta bolagets revisor granska en kontrollbalansräkning. GLN var styrelseledamot i CoachCentrum.

Ekonomigruppens krav om totalt drygt 125 000 kr mot GLN avser redovisningstjänster utförda åt CoachCentrum under perioden januari t.o.m. maj 2012. Som grund för kravet har Ekonomigruppen åberopat

att GLN i enlighet med bestämmelsen i 25 kap. 18 § första stycket 1 aktiebolagslagen svarar solidariskt med CoachCentrum för förpliktelse mot Ekonomigruppen. GLN har (såvitt här är av intresse) bestritt kravet i dess helhet med åberopande av att Ekonomigruppen inte har rätt att göra gällande solidariskt ansvar, eftersom bolaget redan innan förpliktelserna uppkom kände till att styrelsen hade eftersatt sin skyldighet att upprätta kontrollbalansräkning.

Ekonomigruppen har vitsordat vetskap om styrelsens underlåtenhet att vidta föreskrivna åtgärder med anledning av kapitalbristen. Bolaget har uppgett att det inte skulle ha utfört något arbete utan förskotts betalning om bolaget inte hade tagit i beaktande att verksamheten i CoachCentrum bedrevs med personligt ansvar för styrelseledamoten. Vidare har Ekonomigruppen anfört att det får hållas för visst att GLN genom vad CoachCentrums revisor hade anfört i revisionsberättelserna var medveten om medansvaret, men att hon uppenbarligen valde att driva verksamheten vidare med personligt ansvar.

TINGSRÄTTENS FRÅGA TILL HÖGSTA DOMSTOLEN

Tingsrätten har med stöd av 56 kap. 13 § rättegångsbalken hänskjutit följande fråga till Högsta domstolen:

Är enligt 25 kap. 18 § aktiebolagslagen en styrelseledamot som har underlåtit att vidta åtgärd som avses i paragrafen solidariskt ansvarig med bolaget för förpliktelse som uppkommer för bolaget under den tid som underlåtenheten består även om den mot vilken förpliktelsen gäller haft kännedom om underlåtenheten när förpliktelsen uppkom?

SKÄL

1. Regleringen i 25 kap. 13–18 §§ aktiebolagslagen innebär följande. Om styrelsen försummar vissa skyldigheter enligt bestämmelserna så svarar

styrelsens ledamöter solidariskt för de bolagsförpliktelser som uppkommer under den tid som underlåtenheten består (ansvarsperioden). Det första fallet är att styrelsen underlåter att upprätta och låta bolagets revisor granska en kontrollbalansräkning trots att det finns skäl att anta att bolagets eget kapital understiger hälften av det registrerade aktiekapitalet eller ett resultatlöst utmättningsförsök har ägt rum. Det andra fallet är att styrelsen underlåter att sammankalla en första kontrollstämma, trots att kontrollbalansräkningen utvisar att bolagets eget kapital (beräknat på visst sätt) understiger hälften av det registrerade aktiekapitalet. Det tredje fallet är att styrelsen underlåter att hos rätten ansöka om likvidation trots att den andra kontrollstämman inte har hållits inom åtta månader från den första, eller trots att det vid den andra kontrollstämman inte har förelegat någon kontrollbalansräkning som utvisar att aktiekapitalet är till fullo täckt.

2. Syftet med de nu berörda handlingsreglerna är att ett aktiebolag med alltför låg kapitaliseringsgrad utan dröjsmål antingen ska vidta åtgärder för att stärka bolagets ställning eller inleda en ordnad avveckling av bolaget. Såväl aktieägare som befintliga och tillkommande borgenärer har ett intresse av att handlingsmönstret efterlevs. Medansvaret utgör ett påtryckningsmedel för att få styrelsen att följa regleringen. (Prop. 2000/01:150 s. 34 ff.)

3. Regleringen är inte konstruerad så att befintliga eller tillkommande borgenärer varnas för bolagets kapitalbrist (till skillnad från när bolaget har trätt i likvidation). Det finns heller inte någon skyldighet för bolagets företrädare att upplysa tillkommande borgenärer om kapitalbristen (jfr NJA 2013 s. 725). Inget hindrar dock att en sådan upplysning lämnas. Det kan antas att den potentielle borgenären i en sådan situation överväger huruvida han, t.ex. på grund av sin bedömning att fråga är om en tillfällig kapitalbrist hos bolaget, är beredd att ta risken för att bolaget inte kommer att fullgöra den uppkommande förpliktelsen, eller om ett förskott eller en säkerhet för bolagets fullgörelse ska begäras. Ett annat alternativ är att borgenären ingår förbindelsen med ett förbehåll för att

medansvaret kan komma att göras gällande. Om så inte görs bör det i regel utesluta att det senare kan påfordras.

4. Frågan är då om en borgenär som innan förpliktelsen har uppkommit av annat skäl än att han har upplysts av bolaget har vetskap om att en ansvarsperiod löper ska kunna åberopa medansvaret eller om han ska anses ha avstått från sin rätt att göra gällande sådant ansvar (jfr NJA 1927 s. 154).

5. En borgenär som har vetskap om att ett bolag befinner sig i en prekär ekonomisk situation och att en ansvarsperiod löper, men som ändå väljer att ingå en förbindelse med bolaget i tyst förlitan på styrelseledamöternas medansvar, kan inte anses vara påtagligt skyddsvärd. Visserligen kan detsamma sägas gälla för den styrelseledamot som av okunnighet eller nonchalans underlåter att följa det föreskrivna handlingsmönstret. Men oaktsamhet är inte en förutsättning för den enskilde styrelseledamotens medansvar; för ett sådant ansvar räcker det med att styrelseledamoten inte förmår att visa att hans underlåtenhet inte beror på försumlighet (jfr 25 kap. 18 § tredje stycket aktiebolagslagen). Ansvarsförutsättningarna måste betecknas som stränga.

6. Regleringen är som nämnts avsedd att leda till att bolagets ställning stärks eller att bolaget avvecklas under ordnade former. Detta främjas i den nu aktuella situationen bäst genom att den potentielle borgenären – om han inte avstår från att ingå förbindelse med bolaget eller gör så under förutsättning av att säkerhet ställs (t.ex. av en styrelseledamot eller aktieägare) – klargör att medansvar kan komma att göras gällande. Ett sådant klargörande – i form av ett förbehåll om medansvar – bör föranleda bolagets styrelse att överväga hur kapitalbristsituationen ska hanteras. Ett förbehåll av detta slag bör i vissa fall kunna tänkas vara underförstått. Så kan vara fallet om borgenären visar att det stod klart för bolaget att han inte avstod från rätten att göra det solidariska ansvaret gällande. Men huruvida ett förbehåll har gjorts eller inte är då att bedöma enligt allmänna avtalsrättsliga principer.

7. Tingsrättens fråga ska mot bakgrund av det anförda besvaras så, att en styrelseledamot som har underlåtit att vidta åtgärd som avses i 25 kap. 18 § aktiebolagslagen inte är solidariskt ansvarig med bolaget för förpliktelser som uppkommit för bolaget under den tid som underlåtenheten består (ansvarsperioden), när borgenären har haft vetskap om underlåtenheten och inte har förbehållit sig rätten att göra det solidariska ansvaret gällande.

I avgörandet har deltagit: justitieråden Stefan Lindskog, Kerstin Calissendorff (referent), Göran Lambertz (skiljaktig), Dag Mattsson (skiljaktig) och Anders Eka
Föredragande justitiesekreterare: Sara Norman

**BILAGA TILL
PROTOKOLL**
2014-12-03

Mål nr
Ö 4853-13

SKILJAKTIG MENING

Justitieråden Göran Lambertz och Dag Mattsson är skiljaktiga i själva saken och besvarar tingsrättens fråga så:

En styrelseledamot som har underlåtit att vidta en sådan åtgärd som avses i 25 kap. 18 § aktieföretagslagen är solidariskt ansvarig med bolaget för förpliktelser som uppkommer för bolaget under den tid som underlåtenheten består, även om den som förpliktelsen gäller mot hade kännedom om underlåtenheten när förpliktelsen uppkom.

I övrigt anför de:

Det solidariska ansvaret för styrelsens ledamöter enligt 25 kap. 18 § första stycket gäller enligt tredje stycket inte för den som visar att han eller hon inte har varit försumlig. Något annat undantag föreskrivs inte i lagen. Självfallet gäller ändå inte det solidariska ansvaret när borgenären har utfäst sig att inte åberopa detta. Ansvaret gäller inte heller när omständigheterna är sådana att borgenären får anses ha avstått från möjligheten att vända sig mot styrelsen med sitt anspråk. Frågan är om undantag gäller även i andra fall, exempelvis i den i målet aktuella situationen att borgenären är medveten om den medansvarsgrundande underlåtenheten.

Det solidariska ansvaret utgör en påtagligt sträng påföljd för styrelsen. Det talar i och för sig för att ett undantag från detta ansvar borde gälla även i exempelvis den situation som är aktuell i målet. Så som lagen nu är utformad skulle ett sådant undantag genom rättspraxis emellertid innebära att den som har rättshandlat med bolaget i förlitan på det solidariska ansvaret gör en oväntad rättsförlust. Det är knappast godtagbart när den rättshandlande har utgått från det som framstår som tydlig lag. Allmänt sett ter det sig inte heller ändamålsenligt att medansvaret skulle vara beroende av den enskilde borgenärens närmare kännedom om bolagets ekonomiska ställning.

Inte heller i övrigt är skälen för ett undantag från det solidariska ansvaret i den aktuella situationen så starka att en avvikelse bör göras från det som är den mest näraliggande tolkningen av lagtexten. En förändring av rättsläget bör i stället ske, i den mån det bedöms motiverat, genom lagstiftning.

Tingsrättens fråga ska besvaras i enlighet härmed.